

అంతర్వ్యసం

బి.కామయ్య

అంతర్యాగం

వి. కావూరి

1875

అపరశంకరుడు

1914

శ్రీ బెల్లంకొండ రామరాయ కవీంద్రులు

ప్రథమ ముద్రణ : ఏప్రిల్ ' 1993

ప్రతులు : 500

పతులకు :

శ్రీమతి బి. కామాక్షి M.A; B.Ed.

సి-847, ఎం.ఐ.జి. II

ఎన్ జి ఓ కాలని

వనస్థలిపురం - 500 661

ఫోన్ : 531710

వెల : రూ 20/—

ముఖచిత్రం : ఎస్.టి.వి. శేషు, హైదరాబాదు

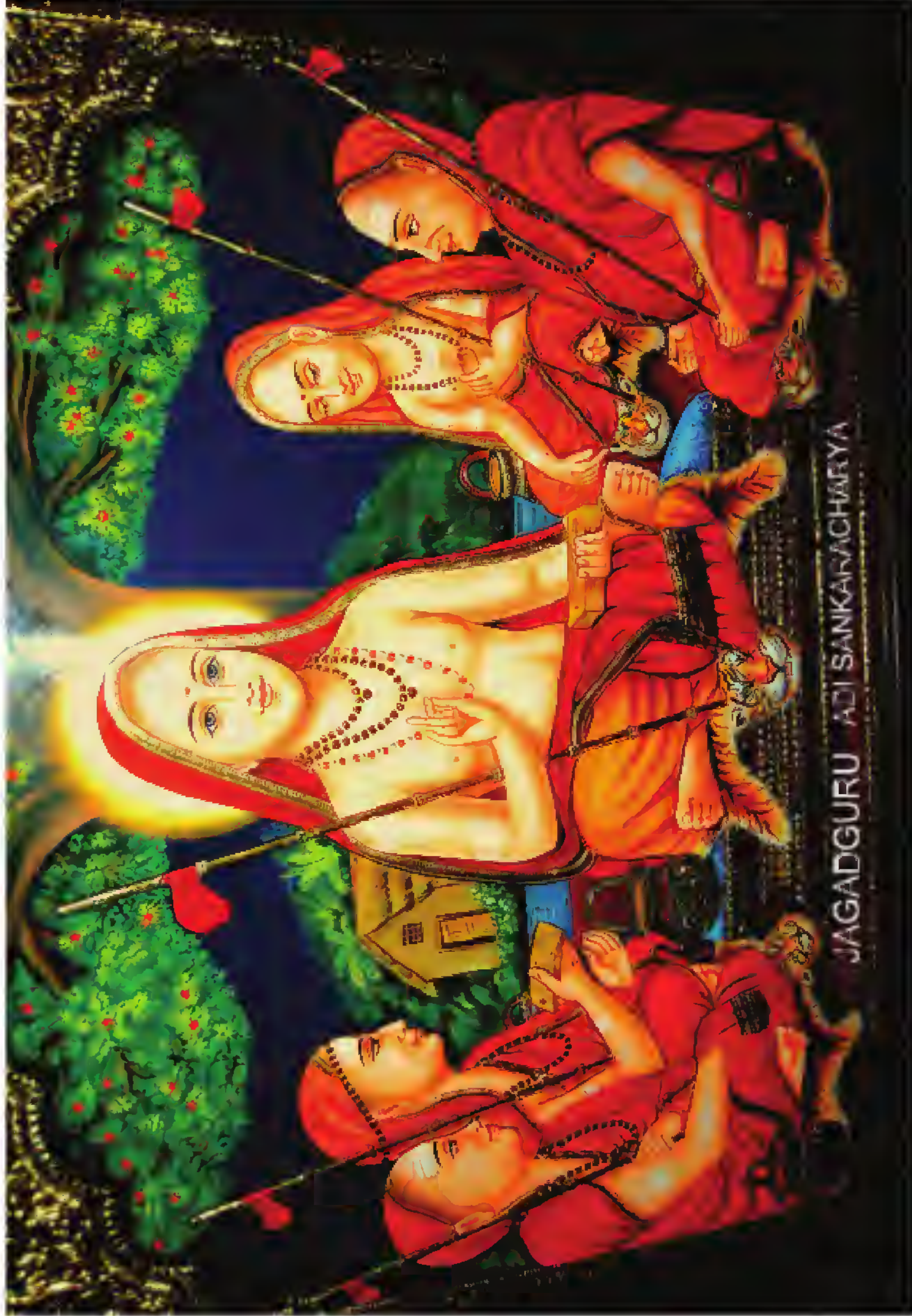
ముద్రణ : మాధవి ప్రింటర్స్

కుత్బిగూడ, హైదరాబాదు-27

DELLAMKONDA CHAKI RADHAR KUMAR

JAGADGURU ADI SANKARACHARYA

నా జీవితానికి చుక్కాని
నా అంతరంగ దైవం
నా శ్రీ వా రు
శ్రీ బెల్లంకొండ రఘురాం గారికి
అనురాగం తో
అంకితం !

— కామూ డీ

అమ్మ అప్పలు
శ్రీ ముత్తరాజు రామారావు - శ్రీమతి సీతమ్మ
పుణ్యదంపతుల పాద పద్మములకు
భక్తితో
అంకితం

కృతిస్వీకర్తల జీవితరేఖలు

శ్రీ ముత్తరాజు రామారావు

జననం :- నెల్లూరులో 1911 అక్టోబరు 18 న

విద్యాభ్యాసం :- నెల్లూరు, విజయనగరం, రాజమహేంద్ర
వరములలో

విద్యార్హత :- B.Sc, B Ed

వృత్తి :- ఉపాధ్యాయునిగా సుమారు 30 సం॥రాలుగా
పనిచేసి, పదవీ విరమణ

ప్రస్తుత వ్యాసంగం :- ఆంధ్ర, ఆంగ్ల భాషా గ్రంథముల పఠనము,
తీర్థ యాత్రాగమనం, ఆధ్యాత్మికచింతనము.

శ్రీమతి ముత్తరాజు సీతమ్మ

జననం :- నెల్లూరులో ఉపాధ్యాయ వృత్తిగల
కుటుంబములో, 1920 జనవరి 5 న

వివాహము :- 1933 న

ప్రస్తుత వ్యాసంగం :- గృహస్థ ధర్మ నిర్వహణము

BELLAMKONDA VENKATA RAMANA.

BELLAMKONDA VENKATA SRIDAR.

"కవి కౌస్తుభ"

డా॥ ఆచార్య తిరుమల

ప్రకాశన' 11.11.152/1/2

సౌభాగ్యపురం, ఆర్కేపురం

ప్రైదరాబాదు. 500 660

ఫోన్ : 876902

ఆనందయోగం

ఇది కామాక్షి గారు చేసిన అంతర్యాగం. ఇది ఆమె చిత్త సంస్కారానికి పూసిన అక్షర భోగం. ఇది ఆత్మ పతాక ఛాయలో అమృత సీమగా మారిన కవితానంద యోగం : ఇది తెలుగు సాహిత్య భూమికి మీద ప్రవహించే తాత్త్విక వాహినీ పరాగం :

అంతర్యాగం అంటే మానసిక పూజ! ఇది ఆ సహస్రశీర్షనకు, ఆ సహస్రస్రాక్షునకు, ఆ సహస్రపాదునకు కామాక్షిగారు చేసిన మధుర వాఙ్మయ మానసిక పూజ :

ఈ అంతర్యాగంలో ఆధ్యాత్మిక చింతన అంతర్వాహిని, కవిత్వం దృశ్య దృశ్య దీప్య కళా మోహిని! అత్మాశ్రయ కవితా రీతి ఈ వాకిట మాదుర్యదుని! ఆది రసజ్ఞతకు ఆత్మగత సౌందర్య ద్వని!

జీవితం - రాక్షసత్వాన్ని దాటి, మానవత్వాన్ని మీటి
దైవత్వాన్ని పొందటం ఒక ఆదర్శ దృష్టి. దాని పరమావధి దుఃఖ

రాహిత్య స్థితి. దాని గమ్యం - శాంతి: జీవుని వేదనలారి శాంతి
వర్షించాలన్నదే ఈ అంతర్యాగ గర్భితాకాంక్ష:

కామాక్షిగారులు తమ జీవితాన్నంలో పిడికెడు భక్తి మెతుకుల
నేరి భగవంతుని ముందుంచి నైవేద్యం పెట్టిన తీరు పరమా
ద్యుతం. ఆ బంధం చర్మచక్షుర్గోచరం కాదు. అది ఇంద్రియ
జ్ఞానానికి అతీతం.

కనులున్నది కుళ్ళు చూడటకా?

వీనులున్నది అపశ్రుతులు వినుటకా?

కాళ్ళున్నది కంటకాల మార్గాన నడిచి

కమిలి రక్తసిక్తములయేందుకా?

నాశికున్నది దుర్గంధానుభూతులు పీల్చుటకేనా?

నోరున్నది నిస్సార జీవన జలము

ఎడతెగకుండ పానము చేయుటకా?

హృదయమున్నది అలలాకుతలమై వుడుకుటకేనా?

ఇవి ఎవరో వేసిన ప్రశ్నలు కావు. కామాక్షిగారి మనసు
వేసిన ప్రశ్నలు. ఈ ప్రశ్నాపిళికి ఆమె ఇచ్చిన జవాబే ఈ అంత
ర్యాగం! ఇది - జీవితంలోని అన్ని కోణాలనుండి ఆ కేంద్రశక్తిని
దర్శించి చేసిన ప్రార్థన! ప్రకటించిన అభ్యర్థన! అల్పజ్ఞుడైన జీవుడు
సర్వజ్ఞుడైన భగవంతునితో ఎలా వుంటాడో, ఎలా వుండాలో తెలియ
జెప్పే - ఒక అక్షర మార్గం - ఈ అంతర్యాగం!

ఈ అంతర్యాగం చదువుతుంటే మన మనోవిధిలో ఎందరెందరో మదుర భక్తులు, దాస భక్తులు పుష్పాంజలులు, గీతాంజలులు సమర్పించుకుంటూ నడిచిపోతారు. ఇది హృదయ సంస్కార జన్యమైన అక్షరాంజలి కాబట్టి మనం కారుణ్య భావంతో ద్రవీభవన స్థానాన్ని చేరుకుంటాం. ఇది పేరు కోసంగానీ, ధనం కోసంగానీ రాసిన కవిత కాదు కాబట్టి కాలాన్ని దర్శిస్తుంది; కాంతి వలయాన్ని సృష్టిస్తుంది. అందులో మనం మనకు తెలియకుండానే లీనమవుతాం. భక్తికి తాత్పర్యమవుతాం.

విద్యుక్తుటుంబంలో పుట్టి, విద్యుక్తుటుంబం మెట్టి స్వాభిరుచి నిలుపుకుంటూ సంగీత సాహిత్య ఆధ్యాత్మిక విషయాలతో గుబాళిస్తూ ఇంతదనుక అజ్ఞాతంగా వున్న విదుషీమణి కామాక్షిగారు ప్రకటించే ఓదార్యానికి, ఓరిమికి జోహార్లు అర్పిస్తున్నాను. ఉదాత్త చరిత, ఉత్తమ సాధ్వి, ఉన్నత గుణ సంపన్న ఆయన ఆమె రచించిన ఈ “అంతర్యాగం” నా వల్ల ప్రకాశమానం. కావటం నా అదృష్టం. అక్షరానికి అతీతంగా వుండే అదృష్టాన్ని పదే పదే తల్చుకుంటూ - ఈ అంతర్యాగ భూమిలో ప్రవేశించుమని సహృదయులైన మిమ్మల్ని ఆహ్వానిస్తున్నాను.

బుదజన విదేయుడు
ఆచార్య తిరుమల

6-4-1993

సౌభాగ్యపురం

దన్యజీవి

దన్య జీవివి నీవమ్మ దరణిలోన
అన్యమెరుగవు అనురాగము వర్షించుట దక్క
ఎనలేని నీరి నీకు ఒనగూడియున్నను
ఇంచుకై నను దానిని తలపోయవమ్మ
వారు వీరను వేరు బావంబు లేదు
కన్నబిడ్డల సైతము మిన్నగా చూడవు
మేలిమి బంగారు నీ హృదయ సీమ
చేరదెట్టి చెడు తలపు ఆ సీమలోన
కష్టాల కడలిని కడు నేర్పుతో నీవు
సహనమను నావతో అధిగమించెదవు
జలధి గాంభీర్యము బోలు నీ హృదయము
చలియించదే నాడు చిట్టిగాలులకు
పన్నెత్తి పల్కక ఎల్ల కార్యములను
నెరవేర్చువించుకై న ప్రతిఫలము కోరక
నీదియన్న యహంబే నాడు లేదు నీకు
నీవారె నీ మాట తలదాల్చకున్నను,
అదియేమని వారి నడుగవేనాడు
ప్రేమానురాగాలతో పోల్చి చూచిన
దన ధాన్యములు నీకు తృణ ప్రాయమమ్మ
నీ హృదయ భాండంబు నిండనుండేవి

అనురాగామృతమేగాని అన్యముగాదు
 మనసును దహించు దావాగ్నినై నను
 మౌనముగ మదిలోనె దాచుకొందువు నీవు
 నీ హృదయ గ్రంథంబునున్న బాధల పుటల
 ఇట్టివని నీవెపుడు విప్పిచూపవు తల్లి
 నినుగూర్చి నీవెపుడు తలపోయవమ్మ
 సంతత మన్యులకై శ్రమియింతువమ్మ
 నేరస్తులై నను నిందించవారులను
 నేరమే చేయక నిందార్హు నందువు
 చిరునవ్వుతో నీవు క్షమియింతువమ్మ
 శంకయనునది లేక శిక్షార్హులనైన
 తోకమున చెడుగూడనున్నదను మాట
 శోకదమ్మ నీ చెవులకే నాడు గూడ
 పాపులు గూడ పశ్చాత్తాపులగునటుల
 చేతువమ్మ నీ శక్తి ఎట్టిదోగాని
 అడిగినదె తడవుగ నీదై నదంతయు
 త్యాగము చేతువు తొణుకు బెణుకు లేక
 నీరు తామరపైని మెరసినట్లు
 స్వచ్ఛమైన ముత్యమై ఒప్పునట్లు
 ఈర్ష్యా ద్వేషా కుతంత్రాల తామరపై
 మేలిమి ముత్యమై నీ మనసు మెరియుచుండు
 పేరు ప్రతిష్ఠలకెపుడు పాకులాడవు నీవు
 తానయై పేరునిన్వలచి వచ్చిన గూడ

వినయముగ వలదని వేడుకొందువు నీవు
 వీరమాతవుగావని ఒరులు నిన్నన నేల?
 దీరవనితవు గావని దీనయౌ బేల?
 భువి భోగ భాగ్యాల నుయ్యాల నీవు
 ఊగలేదని వూరక వెతజెందనేల?
 నీ మనసు సొగసు నిర్వచింపంగతరమ?
 సృష్టి సాగరాన నీ జీవితపు నీటి బొట్టు
 స్వాతికార్తిలో కురియు వాన చినుకు వోలే
 భువి ముత్యపు చిప్పలో బడి ముత్యమై
 వెలలేని తులలేని జీవిత మణిమాలలోన
 అలరారుచుండునో ఆదర్శ స్త్రీ మూర్తి
 నినుబోలు స్త్రీలెంద గుందురీ నాడు?
 చరితార్థమైనది నీ జీవితంబెంతైన
 జోహారులివె నీకు ఓ త్యాగమూర్తి
 అంజలిదే నీకు అనురాగమూర్తి.

— కామాక్షి

స్థిత ప్రజ్ఞాడు

నవమాసాలు మోసి యీ జన్మనిచ్చింది తల్లి
దానికి రీతి సార్థకత కల్పించినది తండ్రి
మట్టి ముద్దను సుందర శిల్పముగ మలచి
రూపరేఖలు దిద్దిన ఘన శిల్పియతడు
స్త్రీకి విద్య - ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము రెండును
రెండు కళ్ళవంటివని తెలియజెప్పినాడు
ప్రాపంచిక విద్య నేర్వగ వెన్నుదండల నిచ్చిన
దీ నిదికే తీరున అంజలి ఘటించు?

అడుగడుగున నా వ్యక్తిత్వాన్ని
నహస్రరీతుల తీర్చిదిద్దిన తండ్రియతడు
జీవన పోరాటము దృతితో సాగింపగ
శక్తియుక్తుల నిచ్చిన శిక్షకుడతడు
ఆధ్యాత్మ జ్ఞానఫలము రుచిని చూపి
చేదు కర్మ ఫలముల నారగించు శక్తి నిచ్చి
జీవన సుమమీ తీరున పరిమళింప జేసిన
మేటి తోటమాలి నా జనకుడు
ఎంతో శ్రమించి పెంచిన మొక్క
ఫలములొసగు తరుణాన ప్రతిఫలమాశించని
నిష్కామ కర్మ నిరతుడతడు
వడుడుడుకులను సమచిత్తముతో స్వీకరించిన
స్థిత ప్రజ్ఞాదాతడు - మేరునగ ధీరుడు

వినయశీలత - మృదు భాషణము

కవితా పాండితీ గరిమ లన్ని

మూసలో పోసి తీసినవచ్చు మూర్తి

ముమ్మాటి కాచార్య తిరుమల:

పిన్నవాడు - వందన శతమాచరించ లేను

జ్ఞాన వృద్ధునకు ఏమిచ్చినా తక్కువగును

గుండె నిండా కృతజ్ఞతా జలమున్నది

ఆ జన్మాంత మది అక్షయంగా వుంటుంది

అమ్మహా మనీషికి - ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాలు

క్షేమ స్థైర్యాలు సర్వేశుడు ప్రసాదించాలని కోరుతున్నాను.

• కామాక్షి

అమృత హాసం

జీవస్మృత స్థితిలో నేల కొఱిగిన
నా కవితా లతను చేరదీసి
ప్రోత్సాహజలము చిలుకరించి
పుష్పింప జేసిన అమృతహస్తము
ముమ్మాటికి - ఆచార్య తిరుమల కవిదే!
ఇదే బంధమో మరి భగవద్వీలాసమో!
గుండె గుబగుబలన్ని గుడి గూర్చి
అక్షరములందు జొప్పించినది నిజము
అవి కవితలపుత్రాయనుకోలేదు
శార్దూమ తల్లి అనుంగు సుతుడు
సాహితీ రజతోత్సవ సన్మాన్యకర్త
కంటబడతాయని - వెలుగు జూడనున్నాయని
అనుకోనైనా అనుకోలేదు
సుమారు ముప్పది యాతేండ్లుగా
సాహిత్యపరమైన యజ్ఞంలో అజ్ఞాతంగా వున్నాను!
సాహితీ గగనాన ఆశేష అభిమాన తారకల నడుమ
షోడశ కళలతో రాజిల్లు తిరుమల కవి చంద్రుడు
నేటి నా “అంతర్యాగం” ఆవిర్భావానికి
అది నుండి వెన్ను దన్ను లిచ్చి నిలిచింది నిజము
అసూయ సీదలు సోకని పసిడి మనసు
సహృదయత - సహాయశీలత

ఇన్ని తీరుల నా ముందు విశ్వరూపము దాల్చిన
అమ్మహితాత్ముని ముందు నే నే పాటి?
నిండు మనసుతో - తక్కి ప్రపత్తులతో
ప్రియమార నా కవితా సంపుటినిదే .
అంకితమిచ్చుచుంటి - వారి చరణ పద్మాలకు

— కామాక్షి

నీ చింతనా సౌరభంతో నిండి
 వివిధ భావ పత్రములతో విలసిల్లు
 నా హృదయ సుమమిదె నర్పింతు నీకు
 కరుణతో స్వీకరించి బ్రోవుమయ్య
 జీవన వృక్షాన నా కందు పుణ్యపలము
 నీకు నై వేద్య ఫలంగా సమర్పింతునయ్య
 ఆత్మా నాత్మ వివేచనా జ్ఞానము
 నీ మ్రోల జ్యోతియై నిలిచెను స్వామి
 నా మనోవీణలో వెలువడే
 స్వరములే నీ నామ సంకీర్తనలురా
 నాదన్న దంతయు నీ కిచ్చుచుంటి
 చిత్త శుద్ధి లేదని శంకించకు మనను
 భక్తిలేదని కినుక వహించకు
 సమర్పణలో చిత్త శుద్ధిలో
 సమయములో తీరులో తావులో
 దోసము లెన్నైన నీకు తోచవచ్చు
 కన్నబిడ్డను నన్ను దొడ్డమనసుతో
 మన్నించి బ్రోవుమా సతము॥

2. స్వాగతము

విశ్వ సృష్టి సంసారము నీది నీది
అలసినా-వప్రభు-అటు వడలినది మోము
వేళకు తిండి-కంటి నిండ నిదుర
ఉన్నదో లేదో-నా చిన్నారి తండ్రికి
ఒక్క షణం విశ్రాంతి గైకొనలేని
దొడ్డ కొలువును చేపట్టినావు
మనసు కలతబారు నీ స్థితి గనిస్వామి
దివా రాత్రము లీ రీతిని నీవు
పనిచేసిన నీకేమగునో తండ్రి
మహా సృష్టి యంత్రములో మరమేకునైనా
అవుదమని కాలేసి అశక్తురాలిని
జనన మరణాల దీపాల సదా
వెలిగించు మలిగించు
మేటి విద్యుద్విభాగాధిపతివె
నీవొక మహాచైతన్య జ్వాలవు
ఈ చరాచర ప్రాణి కోటి
ఆ మహాజ్వాల తాలుకు నిప్పురవ్వలు
రమ్ము ఒక్కపరి-నా హృదయ పీఠాన
ఒక్క షణం విశ్రాంతిగైకొందువుగాని
కల్మషం లేని నా ఆరాధనా జలము
మనసు కలిశాన - నింపియుంచాను
నన్ను బాధించు కంటకముల నేరి

నీకు భావ సుమాల పాన్పు పరిచాను
 అపశ్యతులు లేని నా జీవన సంగీతము
 లిప్తపాటు నీకు వినిపింతు స్వామి
 చెరిపివేతలు లేని జీవన చిత్రము
 ఒక్కపరి నీకు చూప గోరితిని
 ఎన్నడు నీవను దెంతువో ప్రభూ
 ముందు తెలిపిన చాలు-మురిసిపోవుదును
 నా జీవన ప్రాంగణ వాకిలి తీసి వుంచాను
 నీవు నడచు దారి ఆరాదన విరులను
 వత్తుగా మెత్తగా చల్లియుంచాను
 ప్రేయమా ర నీ పాదాభిషేకము చేతు
 పారవశ్యపు అశ్రుకణ జలము తోడ
 తడి తుడిచి నా వడిలో నుంచుకొందు
 నీ పాద పద్మములు-నా పెన్నిధిగ
 ఏళ్ళ తరబడి నీకై ఏర్చి కూర్చిన
 భక్తి సుమాల మాలలొక్కటొక్కటిగా
 నీ యరము నలంకరింతు స్వామి
 నీపై అచంచల విశ్వాసమును చందనమును
 నీకు మై పూతగా పూయుదును స్వామి
 నీ దర్శనాభిలాష కస్తూరి తిలకమై యొప్ప
 నీ బావనే నా మదిని దూపమై నిలిచె
 ఏదో ఏదో చేయాలని తహ తహ
 నా ఎదనంతా పూపేస్తున్నది
 తడబాటుతో నీ పట్ల తప్పుచేస్తానని

కాలూ చేయూ నాకాడకున్నది
 ఏమున్నది స్వామీ- నీ కిచ్చుటకు నాకడ
 నా జీవితాన్నములో పిడికెడు భక్తి మెతుకులనేరి
 ఇదిగో నీ ముందు వుంచినాను
 తనువుంతా కనులు చేసుకుని
 నీ రాకకై నేను వేచియున్నాను
 ఆదమరచియున్న వేశ వస్తావేమోనని
 అహారహాము భీతిల్లుచుంటి
 తీరా నీవు వచ్చి నీ గురుతుగ ఏదైన
 నా కడ విడిచిపోతే
 అయ్యో-దాని నేతీరున గురుతించేది?
 దాని నెరుగు శక్తి నాకు లేక
 భళ్ళున నా గుండె బ్రద్దలగునేమో

3. వటపత్రశాయి

వటపత్రశాయి

భూన భోంతరాలు

జలమయమైన వేళ

వటపత్రశాయివై వెలసేవునీవు.

శోకశోధన పరాభవాల సంద్రాలు

ఉప్పొంగి నా జీవన నావను మలచువేళ

వటపత్రము వంటి దీశక్తి నొసగి

ఆనందముతో నీవలె హసించు

చిత్త ప్రవృత్తి నొసగు మా చిన్నికృష్ణా (తండ్రినాకు).

అహరహము నను పెడదారి పట్టించు
 అహంభావమును - నే వీడిననాడు
 కామక్రోధ తోబ మోహ మదమాత్సర్యాల
 నీడలు నా మనోదర్పణాన పడనినాడు
 పగవాని నైతం ప్రేమించిననాడు
 మానవసేవయే మాధవసేవని
 శక్తివంచన లేక సేవలు చేసిననాడు
 నిన్ను నిన్నుగ నేను చూడగలనేమొ.
 అల్పత్వంలో మునకలు వేస్తూ
 అందని నిన్నందు కోవాలటంచు
 గాలిమేడలు కట్టుపాపాత్మురాలను
 నీ నామజప జలంతో చిత్తశుద్ధిని విడసి
 జన్మ జన్మల పాప పంకిలము
 జ్ఞానమొనరించుకొని వచ్చునటుల
 వరమీయరావా దేవ దేవ
 నాలో రగిలే యీ ఆశాంతిని
 అంతమొందించుమో ఆశ్రితవత్సలా
 మైలపడిన మనసుతో మాటలపూజలు చేసి
 ఆత్మవంచన చేసిరో లేనయ్య.
 ఆత్మశుద్ధి నీవనుగ్రహించేదాక
 నీచరణ పద్మములు నే వీడనయ్య

5. వరము

ఒక్క షణము - ఒకే ఒక షణము

ఎటులనో తీరిక చేసుకొని

రమ్ము నా చెంతకు స్వామిసీవు.

ఏళ్ళతరబడి నీకు పంపిన

ఎన్నో దరఖాస్తులు - గుట్టలుగ పడియున్నవి.

పోనీ - నేనే వచ్చెదమన్న ఎట్లు సాధ్యము

భవబందాల చిక్కువడిపోతిని

గగన వీధిని ఎగిరినను చేరుదామంటే

గరుడ వాహనము గూడ లేదాయెనాకు.

అందుకే నీవే ఒక పరిరమ్ము.

శతకోటి విన్నపాలు మాలగాగుచ్చి

నీ యరమున వేతమనుకొంటి.

మనసు చొలిచే సమస్యలకన్నిటికి

సత్వర పరిష్కారము పొందగోరితిని

వ్యధల బరువును నీమీద మోపి

కంటినిండా కునుకు తీయదలచితిని

6. జీవన తరంగిణి

తనువు మనము దస్సిపోయెను
ఈ జీవన తరంగిణి నీది నీదె.
లెక్కలేని సుడిగుండాలు దాగెనందు
సమస్యల జలచరములు తినివేయుచుండె
తీరమెంతకు కానరాదాయె నాకు
శక్తి నానాటికి సన్నగిల్లుచుండె
నీ భావనా బలమేనాలో ఆత్మబలమై
నన్ను నన్నుగ నిలబెట్టుచున్నదయ్యె.
ఏ తీరున దరిజేర్చెదవో ఏమోగాని
భక్తిభావము గట్టి పడవయైబప్పి
నన్ను దరిజేర్చరారా నాపేకా నీవు
నిండు మనసుతో నీకు మ్రొక్కితి
సూటిగ నీ హృదికే భక్తిభాణమే వదిలితి.
గురితప్పి దారితప్పెనటందు
నేరము నాపై మోపకుమయ్యా
దారిజూపు వాడవు దరిజేర్చువాడవు
అన్నియు నీవెయని నమ్మిన దానను.

7. ఆభ్యర్థన

అర్థనయనాలతో అభ్యర్థిస్తున్నాను
జగమేలే పరమాత్మా నిన్నొక మాట
పరమ న్యాయమయిన శిక్షను దయజేసి
దూరముగ నుండి తప్పుకోదగునా?
న్యాయము గాదిది నీకెప్పుడైన
శిక్షభారము మోయలేక
నేలకు వంగిన నేరస్థుని ఒకింత
కరుణించే జాలిగుండె లేదా?
అనునిత్యం నిన్నే కొలచేవారిని
సదా నిన్ను తలిచేవారిని
త్రోసిరాజందువా సర్వేశ్వరా
కాదన లేదు నీ న్యాయ తీర్పును నేను
లేదనలేదు నాయందు దోషములు నేను
నీవు విధించిన యీశిక్ష
ఏ దశతోనున్నదో - యింతెంత కాలమీరీతి
అనుభవింపగ వలెనో
ఒకింత నాకు తెలిపితే నీసౌము తరిగిపోదు
జన్మ కర్మల లెక్కలు పొంతుపరచిన
పుస్తకము నన్నొకపరి జూడనిమ్ము
నా స్థితి ఏమిటో తెలిసి కొన్నంత మాత్రాన
నిన్నేమి నేనేది కోరేదు లేదులే.
నీదయకు దూరమై మనలేను స్వామి
కర్మ భారము మ్రోయ తోడు రావయ్య.

8. జీవనపుటెడారి

ఈజీవన పుటెడారిలో

నీ జయ జలముకై పరితపిల్లు

బాటసారిని నేను.

కడివెడు నీళ్ళతో కనిపింతువొకపరి.

కనుమూయునంతలో కన్ను మరగొతువు.

నడిచి నడిచి కాళ్ళు బొబ్బలెక్కుతున్నాయి.

నీ అనురాగ అత పత్రమునందీయరావా?

కరుణ పాదరక్షలే ప్రసాదించరావా

ఎంత దూరము సాగినా

అంతూ పొంతులేని యీ

పయనం అనంతమవుతున్నది.

ఎచట చూచినా నిరాశ నిస్పృహలే మైలురాళ్ళు

ఎచట నవజీవనవని కన్పించునోయని

శక్తి కూడగట్టుకొని సాగుచుంటి

పలురకముల సమస్యల గ్రీష్మతాపము

పట్టి పల్లార్చు చుండె

ముందుకు మరి ఒక్క అడుగై నా పడకున్నది.

అందుకో నా చేయి — నా తండ్రి నీవు

నీ కరుణా కటాక్ష వీక్షణముల ఇల్లులో

తనివి దీరానన్ను తడువనీ - తడువనీ

అంతకంతకు నిస్సారమగుచుండె

ఈ జీవన క్షేత్రము నిజముస్వామి

ఎంతగా శ్రమించినా నాకు

ఒక్క మధుర భావనాఫలము

లభింపనే లభింపదాయె.

మనముగ నీ పాదపూజ చేతమంటే

ఒక్క తలపు మొగ్గయిన విచ్చుకొనదయ్యా

ఎక్కడికక్కడ గడ్డిపూల కుప్పలే

నాకు దర్శన మిచ్చుచుండె

శక్తినంత కూడగట్టుకొని మరల

కడగొట్టు యత్నము చేయుచుంటి

నీపై భక్తి విశ్వసములన్న ఎరువును

తెస్సగ క్షేత్రాన జల్లుచుంటి

సద్భావ బీజాలు శ్రద్ధతో నాటితిని

నీ కరుణా వృష్టి నిండుగా కురిపించు

కమ్మని అనుభూతిగ

ఈ జీవ యాత్ర మిగుల్చుకోనీ

10. జీవనకాన

ఈ జీవన కానలో వంటరినై
పలురకముల సమస్యల క్షౌరమృగముల
బారిపడితిని - నిన్ను వేడితిని
కామక్రోధ లోభమోహ
మద మాత్సర్యాల మృగాలు
ఒక్కమ్మడిగా నాపై విరుచుక పడుతున్నాయి.
వీని బారినుండి నన్ను కాచువారు
నీవుగాక అన్యులెవరు అరసీచూడ
కారుచీకటిలో కాంతిరేఖవై
నాకర దీపికవై - నన్నేలుస్వామి

11. అభినయము

అభినయించలేని అశక్తురాలని

ఆగ్రహించకుమయ్యా నా మీద నీవు

ఎప్పటికప్పుడు ఎరువు తెచ్చుకొనే

అభినయశక్తి నాలో లేదుగద.

నన్ను 'నన్ను'గ బ్రతకసీరాదా?

నాకు నప్పని పాత్ర నాకిచ్చినావు

సరిగ అభినయించలేదని సాధిస్తే వినుమ

నాకు వచ్చిన, నప్పినపాత్రనెందుకీయవు?

మరో పాత్రనిచ్చి పుణ్యం కట్టుకో.

12. సముద్ర-మధనము

వేదనాగ్ని వనమున శాంతి పూలుపూచేనా?
ఎడారి బ్రతుకున మధురానుభూతి జలలూరేనా?
కరడుకట్టిన కాలకూటము అమృతగురిగ మారేనా?
పొగలు కక్కి హృదయాన శాంతినమీరం వీచేనా?
గుండెరాయి చేసుకొని బ్రతుకుబండమోసే వారికి
ఎన్నటికి ప్రభూ నిష్క్రూతి?
నీ వినోదం కోసం సృజింపబడిన పావులము
మాకు మనసూ మాటా ఎందుకిచ్చావు?
యోచించి నిలదీసే తెలివెందుకిచ్చావు?
మాటలుడిగిన మట్టిబొమ్మలుగ మమ్మేల చేయవు నీవు?
హృదయాన సముద్ర మధనం జరుగుతుంటే
రావేల నీవు భారము మోయి మేటి తాబేటి రూపులో?
మేధమంధర పర్వతంకాగా - కాలం వాసుకి అయితే
అంతరాత్మ అమరులొకవైపు - దుష్టభావాల అసురులొకవైపు
సలుపుచున్నారు సముద్ర మధనం
తొలుదొల్ల పొగలు చిందే హాలాహలము కనపడెనయ్య
పరమశివునిగాను హాలాహల పానమువేసి
పరవశించి తాండవ నృత్యమాడుటకు
చీమూ నెత్తురు కలిగిన సామాన్య మానవిని
దాని విష జ్వాలలకు తాళలేక తల్లడిల్లుచుంటి,
సాగించితివి నాలో సముద్ర మధనము.
కాలకూట వినము మాత్రము చవిచూపించి

కమ్మనకుండ యుండతగునా?
శాంతి జాబిల్లి అరుదెంచేదెప్పుడు?
భోగభాగ్యాల శ్రీదేవి ఆగమనమెప్పుడు?
శుభజీవన ఐరావతమెప్పుడేతెంచునో
దాగున్న జీవన సుధాభాండమెప్పుడు వెలికివచ్చునో?
చెంతకు వచ్చినా సందియములు తీర్చుమ
ప్రశ్నలు వేసి మరి విసిగించను నిన్ను
సంతృప్తికరమైన సమాధానము లభించిననాడు

13. సమాధి

తెరచితి నా జీవన సౌధపు వాకిలి నొక్కపరి.
మనో విహంగము పూహల వినువీధిలో
శతకోటి తీరుల విహరించుచుండ
యదార్థ అనుభవాల కారుమేఘాలు వచ్చి
కారు చీకటిగ చేసి నా అంతరంగము.
పున్నమి వెన్నల అనుభూతు లాశించ
చవితి వెన్నెల మాత్రమే స్వంతమాయె.
వలపు మరుమల్లెలు వెదుకబోగా
బ్రహ్మజేముడు పొదరే ఎదురాయెనాకు.
సరసోక్తుల శుకముల కిలకిలారావముగోర
పరుషభాషణాల గుడ్డగూబలే పలుకరించె
మనసు పులకించు మలయానిలముగోర
నోలువసీయని ఝంఝా మారుతమే వీచె.
కనుల నిండా కలవరాల యిసుక రేణువులు
మనసునిండా పల్లెరు ముళ్ళపరుపులే.
ఆర్తితో అప్తులకై ఎదురుచూడ
మేకవన్నె పులులే దర్శనమిచ్చె
మధురానుభూతుల పాలకడవత్తె వెదుక
జుగుప్స కలిగించు కల్లుముంత రెదురాయె.
పసిపాప బోసినవూర్తిలై ఎదురుచూడ
కర్ణకఠోర రోధనలే విన్పించసాగె.
మరి ఒక్కక్షణం భరించలేక నేను
భక్తున మూసితి నా జీవనవాకిలి

కనులున్నది కుళ్ళు చూచుటకా?
 వీనులున్నది అపశృతులు వినుటకా?
 కళ్ళున్నది కంటకాల మార్గాన నడిచి
 కమిలి రక్తసిక్తములయేందుకా?
 దాశికున్నది దుర్గందానుభూతులు పీల్చుటకేనా?
 నోరున్నది నిస్సారజీవన జలము
 ఎడతెగకుండ పానము చేయుటకా?
 హృదయమున్నది— అతలాకుతలమై వుడుకుటకేనా?
 శిలాప్రతిమవై యవన్నీ చూస్తూ వున్నావా?
 మనసుకింపైన మనోహర దృశ్యము కనిపించుదాకా
 తెరువనే తెరువను నా జీవన వాకిలినెప్పుడు
 అందాక నీ తలపుల సమాధితో మనే
 భాగ్యమొసగుమునాకు దేవదేవ.

14. చట్రము

విధి నియోగించిన చట్రములో
ఇమడనంటున్నది జీవితచిత్రము.
వృత్తాకారపు చట్రంలో
చతురస్రాకారపు ప్రవృత్తి
ఎటుల యిముడును నీవే చెపుము?
ఎంత గిరిగీచి బంధించినా కూడ
మనోవిహంగమును బంధింప లేకుంటి
ఏ కత్తెరతో దాని రెక్కలు నరకుదు?
రెక్కలు తెగి కదలక మెదలక పడియున్న
నా మనోవిహంగము రక్తాశ్రువులుగా రెప్ప,
అసంబద్ధమగు యీ కూర్పు
అనునయింపలేక ఆలమటించుచుంటి
అమరస్కనై మనే వరము
నీ వనుగ్రహించేదాక యిది యింతే స్వామి

సుఖ జీవన సౌదానికి పునాది
 చేతగాని అభినయమా స్వామి:
 ఆత్మవంచన ఇటుకలు ఒక్కటొక్కటే
 పేర్చుచు సౌధము పూర్తిజేయాలా?
 ఏనాటికిది పూర్తియగును తండ్రి:
 ఏ రీతి యిది రూపు దిద్దుకొను స్వామి:
 అతికష్టముగ ఒక్క యిటుక సంపాదించిన
 ఒక్కుమ్మడిగ పునాది కూలుచుండె
 ఆసంపూర్ణ జీవన సౌధంలో
 తలదాచుకొనగ నాకు తావులేదు
 ఏ రీతి మనేది నేను వడగండ్ల వానబడగ?
 చేదు అనుభవాల చలిగాలి
 గడగడ నన్ను వణికించుచుండె
 తినగ నీ ఆదరాన్నమే లేదు
 త్రావ నీ కరుణ జలములేదు
 శాంతి సౌఖ్యాల వస్త్రము లసలు లేవు
 ఇది నీదని నీ విచ్చిన సౌధము
 ఈ రీతి నాది గాకుండపోయే
 ఎవరి పంచను జేరేది యీ తీరులో నేను?
 ఆకాశ సుఖ జీవన రమ్య హర్మ్యముల ముందు
 నేను నిరభిమానినై నిలుచు వేశ
 బిచ్చగతైనని పోపొమ్మని
 తరిమి వేతురు నన్ను నిర్దయగ తండ్రి

16. శుకము

అంతకంతకు మరింత గట్టిగ
 బిగుసుకు పోతున్నదీ జీవన ముడి
 విప్పుదామని యత్నించి విఫలవయితే
 శాంతి శుకము దాన చిక్కుపడిపోయె
 దాని రక్షించు దారి కానరాదు
 కంతమున కురి తాడు బిగిసినట్లు
 చిక్కుముడి సందులో చిక్కుపడిపోయె
 రెక్కలు తెగి చచ్చుబడిపోయె
 సుందర శుకమీ తీరు చిక్కుపడియుండె
 తీయ తేనియ పలుకుల నలరించునది
 నీదు నీరవ నిశ్శబ్దాంబుధిలో మునిగె
 స్వేచ్ఛ మీర తిరుగాడుచు
 ఇచ్చ వచ్చిన ఫలముల నారగించునది
 పరాదీనావస్థలో పడియుండె స్వామి
 తిరిగి తొలి శోభతో మనగ
 దాని దీవించి వరమీయి దీనావనా

కమ్మని కంఠమును దయచేసినావు
 మనో దీవిని నిరాశ నిస్సృహల
 సంద్రములో ముంచినావు
 ఎటుల పాడేది నీ మీది పరవశముతో?
 సుందర జీవన విపంచి నిచ్చినావు
 కాని తుంటరివై తీవెలు తెంచినావు
 ఎటుల వినిపింతు ప్రభూ వసంతరాగాలు?
 ఊహల పల్లకి తోనభో వీధిని
 విహరింతమను కోర్కె నిచ్చినావు
 కాని, మనోవిహంగము రెక్కలు తెంచినావు
 ఎటుల జరుగు ప్రభు నా విను వీధి యానము?
 జీవిత నిస్తరిలో వివిధ రుచులున్న
 పంచభక్ష్య పరమాన్నాలు వడ్డించినావు
 కాని, నిర్లిప్తత యిసుకను చల్లినావు
 ఎటుల ఆరగింతును ప్రభు ఆ విందు నేను?
 రయముగ పరుగు పందేల పాల్గొనాలన్న కోర్కె
 నాలో నిలువనీయక రేపినావు
 చచ్చు భావాల కాళ్ళ నిచ్చినావు
 ఏ రీతి నా కోర్కె తీర్చుకొందు?

మోడు వారిన జీవన వృక్షము
 మరల నీ దయతో చిగురింపసాగె
 చివురించి మొగ్గ దొడగి
 ఫలము నిచ్చు తరుణ మానన్నమాయె
 ఏ ఫలమునందుకొందునో ఏమో
 అది నీ కరుణ ఫలమో నా కర్మఫలమో
 నిన్ను వేడిన వేడికోలు ఫలమో
 దూకుడు మాటలు నిన్నన్న ఫలమో
 తెలియక చేసిన పాపఫలమో
 తెలిసి నే జేసిన పుణ్యఫలమో
 నా కలల ఫలమో కన్నీటి ఫలమో
 నై రాశ్యపు చీకట్ల బారద్రోల
 నీ వీయనున్న జ్ఞానదీప ఫలమో
 నన్న మందాబుధి ముంచునో
 అంతులేని దుఃఖాంబుధి ముంచునో
 అనూహ్యముగ నున్నదయ్య
 నిండు మనసుతో నీ కర్పించితి
 నా జీవన ఫలము నిర్మల భక్తితో
 ప్రతిగా నీవు నా కందీయు ఫలము
 అరగించు శక్తిని దయచేయుమయ్య

19. సృష్టి విత్తనము

ఎచ్చటి నుండి గొని తెచ్చితివో
ఈ సృష్టి విత్తనము తండ్రి?
ఏ పాదులో ఎప్పుడు ఎచట నాటినావో?
మాయా క్షేత్రమున నీవు నాటినావట
ఎప్పుడు జూచినా దానికి నిత్యవసంతమే
పచ్చ పచ్చగ ఆకులు పలుకరించు
నేత్రానందముగ పూలు పూయు
మదుర ఫలముల లెస్సగా విచ్చు
ఆకురాలు కాల మసలులేదు
ఏ జలము దానికి ఎవరు పోయుచున్నారో
ఏ ఎరువును దానికెవరేయుచున్నారో
నదా నీ కనుసన్నలమనే విధేయవోలే
ఒదిగి వున్నది నీ పాదాల చెంత

20. శాంతి శిశువు

నందేహాల పొగ మంచు దట్టముగ క్రమ్మె
సరియైన దారి నరయ జాలనైతి
ఏ రీతి విడుచు యీ మంచు స్వామి?
నా జీవన సమస్యల గర్భాకాలము
పరిసమాప్తమగు దెన్నడు?
శాంతి శిశువు జన్మించే దెన్నడు?
తనివార నా శిశువును హత్తుకొని
అలింగనము చేయునదెన్నడు?

21. అనావృష్టి

నీ కరుణా వృష్టిలేక ఎన్నో ఏళ్ళుగా
నా జీవన క్షేత్రము బీటలు బారినది
పట్టెడు మెతుకులకై నోచుకోని
పరిదీనను నేను స్వామి
దొక్కలెండి పోయినవి - దేహము కృశించె
కనులు తిరిగి శోష వచ్చుచుండె
ఎముకల ప్రోవయిన యీ గూటిలో
ఎక్కడో ఆశాజ్యోతి వెలుగుచుండె
అందుకే మరల ఆఖరు యత్నము చేయుచుంటి
శక్తి కూడగట్టుకున్నాను - రాయీ రప్పా ఏరాను
సాగుచేసాను - సద్భావ బీజాలు నాటాను
వేయి కనులతో నీదయా వృష్టికై
ఎదురు తెన్నులు చూచుచుంటి
అదృష్టపు పంట పొందవలెనని
ఆశతో తనువును నిలుపుకుంటి
ఆకశమున మబ్బులు క్రమ్ముకొనియె
కుండపోతగ వర్షించు ననిపించుచుండె
ఈ ఒక్క ఆశ అడియాశ చేయకు
అనుభవించితినియ్య ఎన్నో ఏళ్ళుగా
దుర్బర కరుణా దారిద్ర్యమును నేను
ఒక్కసారి నను దయతలచి వర్షించుమయ్య
అతులిత కరుణాసాగరా - కరుణావృష్టిని
నిండు నూరేళ్ళ జీవనపు పంటను
నీకు కానుకగా నర్పించుకొందు

22. కర్మాగారము

ఎనుబది నాలుగు లక్షల రకముల
మరబొమ్మలను చేయు
గొప్ప కర్మాగారము నెలకొల్పినావు
పంచభూతాలు - ప్రకృతి
నీ కార్మిక వర్గము స్వామీ
ఏ రెండు బొమ్మలు ఒక్క రీతిగ నుండక
ఇంచుకైన బేదముండునట్లు
ఎంతో జాగ్రత్తగా చేతువు వానిని
ఆయువనే "క్రీ" యిచ్చి
అంతులేని ఆటలో ఆకలి దప్పులు మరచి
మునిగి తేలుతుంటావు దేవాధిదేవ.

23. ఆదుకోవయ్య

అల్లంత దూరాన నీ చరణ కమలములుండె
అందుకుందామని విఫల యత్నము చేయుచుంటి
జడమైన దేహమిది కదలిముందుకు రాదు
శక్తి వుడిగిపోతున్నది చేవ తరిగిపోతున్నది
జరా వ్యాధి మృత్యువులు పొంచివున్నాయి
అందుకోవాలనే తహ తహ

అందుకోలేనేమో యన్న అపనమ్మకము
చెట్టా పట్టాలేసుకు పయనిస్తున్నాయి
ఏ రీతి పయనం ముగిసేనో

గమ్యం చేరేనో లేదో అంతా అగమ్య గోచరము తండ్రి

ఈ ప్రశాంత సమయాన - ఈ ప్రభాత వేళలో
 సకల సృష్టి స్థితి లయకారుడవగు నిన్ను
 మనసార స్మరించుట మధురానుభూతి
 గతి తప్పని ఋతువులనిటుల
 ఎవ్వరేర్పరచిరి చెప్తామ?
 ఆకాశాన గ్రహ గతులారీతి
 ఎవ్వరి నియతిపై సాగుచుండె
 ఎన్నడూ ఒక్కసారి గూడ నిను
 స్మరించని మానవాళిపై
 సంతత నీ ధ్యానాంబుధిలో
 మునిగియుండే యోగులపై
 ఒకింత నిన్ను స్మరించి మరుక్షణం
 వేలవేల బంధాల చిక్కి
 మనుగడలు సాగించు ఎల్లరిపై
 ఒకే రీతిని ప్రకాశించు భాస్కరునిలా
 ఒకే రీతిని తన వెన్నెలలు మరిపించు శశాంకునిలా
 నీరూ-గాలి అందరికీ దయజేస్తూ
 తెరమరుగునుండి యిన్ని తీరుల
 ఇంత చతురతలో యీ విధి
 నిర్వహించుట నీకే తగును
 నీకివే నా హృదయాంజలులు

25. కలగంటి

కలగంటి కలగంటి కమ్మగా నేను
అలసి సొలసి నే నిదురించిన వేళ
చడి చప్పుడు గాక నా చెంతకువచ్చి
నా కన్నతండ్రి - నీ అమృతహస్తముతో
కురులు సరిచేసి చెక్కిళ్ళు నిమిరావట
ఆపాద మస్తకము అనుగ్రహవృష్టిలో
అవిరామంగా నన్ను తడుపుచుంటివట
నా జీవన కలశము కృపాజలముతో నింపి
వచ్చినట్లే వచ్చి . మటుమాయమౌతివట

సీచే నియమితుడైన యముడు
 తన విధి నిర్వహణలో నా కడకు
 ఎప్పుడేతెంచునో ఎరుగను దేవ
 ఎక్కడి బంధనాలక్కడ తెంపుకొని
 నిండు మనసుతో నిశ్చలభక్తితో
 నీకడకేతెంచు శక్తిని
 ఒసగమని అర్థింతు దేవ దేవ
 నీ పిలుపు నా చెవి పడుదాక
 అంతిమ యాత్రకు ఆయత్తపడుచు
 నా విధిని నేను నిస్సంగముతో
 నిష్కామంతో నిర్వహించునట్లు
 నన్ను దీవించ రావయ్య దీనావనా
 మోహవేశాలకు దూరంగా
 మనుగడ సాగించే శక్తి నిమ్ము
 నిష్కలంకగ యీ జీవన గ్రంథము ముగింప
 వలయు శక్తి యుక్తులు దయ చేయుమయ్య
 అన్నిటిని అరచేతిలో నుంచుకొని
 అర్హతలను బట్టి అనుగ్రహించే దాతవు
 ఏమని, నిన్నేమని అడిగేను స్వామి?
 ఏ మెట్టుపై నేను నిలిచియున్నానో
 ఎంతగాపైపైకి రావలనియున్నదో
 ఇంచుకైన ఎరుకలేని దాన - దీనసయ్య
 నా దోషములేవైనగాని మనసులో నుంచుకొనక
 పెద్దమనసుతో నన్నాదుకోవయ్య

27. తిరునాళ్ళు

మనుగడయను మాయ తిరునాళ్ళతో
నీ చేయి పట్టుకొని తిరుగుచుంటినయ్య
ఉన్నది లేనట్లు-లేనిది వున్నట్లు
కనిపించునదేమి కనికట్టుయో తండ్రి
నన్ను నేను మరచి యీ మాయకు లోనై
మరచి తప్పుల నీ చేయి విడిచిపెట్టిననాడు
మనసు నీ తోడుకై అలమటించేవేళ
ఇదిగో యిక్కడే నేనున్నానటంచు
అభయ మిచ్చి బ్రోవరా అభయ ప్రదాతా

భవిష్యత్తు ఆభేద్యమైన యినుప
 తెరయై నిలిచె నా ఎదుట
 తెర కావల సీవు నిలిచియుండ
 అత్తిపండులోని కీటకాలపతె
 మాయా గోళమున పరిభ్రమించుచు మమ్ము జూచుచు
 మహదానందము నందుచున్నావు
 మరుక్షణమేమగునో తెలియని స్థితిలో
 ఎన్నో సాధించాలని ప్రణాళికలు వేస్తూ
 అంతులేని ఆత్మ విశ్వాసంతో అభ్యుదయం
 సాధించాలని పగటి కలలు కనే మాకు
 ఒక్కక్షణం - ఒకే ఒక్క క్షణం
 తెర ఒకింత తొలగిపోతే
 నిర్ణయ స్వరూపాలు మారుగదా?
 విధి వంచితుడు విధిని జయించుగాదా?
 గోముఖ వ్యాఘ్రాలేవో - తేనె పూసిన కత్తులేవో
 స్పష్టమై అప్రమత్తులమై మేము
 శాంతి సామరస్యముల మనుగడ
 సాగించగ వచ్చుదవ స్వామి
 కీటకాల్లా ఆకర్షణాగ్నిలో బడి
 మాటి మాటికి నిను దూషిస్తుంటే
 తెర తీయాలని నీ కనిపించదా స్వామి

ఈ దృశ్యసముదాయమంతా మణులై యొప్పు
 నీవు సూత్రము పగిది ఒప్పుచున్నావు
 సూత్రము లేక మణులు నిలిచేనా?
 మనులు లేకున్నా సూత్రము ఎప్పటికే వుంటుంది
 ఏడేడు లోకాలు నీలో ప్రభవించి
 స్థితి బొంది లయింపబడుతాయి తండ్రి
 బుద్బుదసమూహము జలరాశిలో ప్రభవించి
 క్షణ కాలం స్థితి బొంది లయించు తీరున?

30. అదృశ్యుడు

ఈ జగత్సభకు నీవు అదృశ్యుడవుస్వామి
 ఇనుప రజము యీ ప్రాణిజాతము
 నీవు శక్తివంతమైన సూదంటురాయి
 నీవు స్థిరముగనేయుండి
 సకలసృష్టిని చైతన్యవంతం చేస్తున్నావు
 ప్రకృతి నీ చేతిలో సాధనముగమారె
 ఈ సృష్టి వింతలు చేయుచుంటివి నీవు
 శుద్ధమైన యినుమును నీవు ఆకర్షించినరీతి
 నా చిత్తమును నీవు ఆకర్షించుమయ్య

31. వై కుంత పాళి

ఏమిచేతుర స్వామి నీవె చెపుమ
జీవిత వై కుంతపాళి ముందుంచినావు
పాపపుణ్యాల పామునిచ్చెనలు
ఐహు చతురతతో కూర్చినావు
విధిపందెము వేయుచుండె
మది నా వశము తప్పుచుండె
అతి కష్టముతో చిన్ననిచ్చెననెక్కిన
అంతలోనే పెనుబాము నోటబడుచుంటి
ఈ ఆటలో నేను గెలుచుటెట్లు
నీ పదము చేరువిధము తెల్పి
భక్తవత్సలుడవన్న బిరుదు దక్కించుకో

32. తిరుగలి

మాయ తిరుగలిలో తిరుగుచున్నాముర
ప్రాణిజాతమంత పిండియగుచుండెరా
తిరుగలి నడుమ నున్న పిడి నాశ్రయించిన వారిని
దేవదేవా నీవు కాచెదవుస్వామి

33. జీవన గ్రంథము

నిష్కలంకగ నా జీవన గ్రంథమును
నిండు మనసుతో నీకు అర్పించమంటే
సుషర్ణాక్షరాలలో లిఖించదగిన సంఘటనలు
సజీవస్మృతులుగా పుటల కెక్కినయ్య
కాలకూటములాంటి అనుభూతులెన్నో
ఆ గ్రంథమునందే వున్నవిస్వామి
ఏవియుగాని సాదాసీదా సంఘటనలు
అక్షర మక్షరము నీకు అవగతములే స్వామి
లెక్కకు మించిన పుటలాయె దేవా
క్రాలమనే చెదలు పట్టి తినివేయకమున్నే
కామక్రోధ లోభ మోహ మదమాత్సర్యముల
అరిషడ్వర్గము వర్షములో తడువకముందే
నీ చరణాలకు దాని నంకితం చేయనీ

34. కాలము

ఎన్నోప్రాణి కోట్లను
ఎంతో కాలంగా, నిర్విరామంగా
మింగి వేస్తూ వస్తున్న యీ కాలానికి
కడుపెంత పెద్దదో కారుణ్యధామ
భక్తశిఖామణులు కపి గాయక పండితులు
శాస్త్ర వేత్తలు సంగీత నిధులు
శిశు బాలవృద్ధులు స్త్రీ పురుషులు
స్థావర జంగమాత్మకమయిన యీ సమస్త సృష్టిని
కాలాతీతుడవైన నీభృత్యుడై
కబళించి వేస్తున్నది యీ కాలం
జన్మ బంధాలు కర్మ బంధాలు
కాల ప్రవాహంలో కలిసే
వివిధ రకముల ఎండుపుల్లలు
ప్రవాహాని కనుగుణంగా
ఎందరో కలుస్తుంటారు
విడిపోతుంటారు
ఇది జీవనలీల యింతేనురా దేవ

35. విముక్తి

తెల్ల వారును ప్రొద్దుగూకును
 వెలుగు చీకట్లు బొమ్మబొరుసులుగ
 కాలమనే నాణెం కదిలిపోతున్నది
 ఒక్కొక్క దినము వయసు పెరుగుచుండె
 అంతకంతకు మృత్యువుకు చేరువౌతుంటిని
 పెద్దగా మార్చేమి లేకుండె బ్రతుకున .
 స్థానీపులాక న్యాయము తీరున
 జీవన బాండములోని అన్నపుమెతుకు గని
 దీని తీరు తెన్నులెట్టివో తెలియవచ్చె
 జీవనఫలం పూర్తిగ పక్వంగాకమున్నే
 అన్ని రుచులు నాకవగతంబగుచుండె
 స్వర్గమును మరపించు షణములు
 షణములో సుధాగుళికల్లా కరిగిపోయె
 కాలకూటమునకు సరియగ సంవత్సరములెన్నో
 చీకటి కొండలై నిలిచె నా ఎదుట
 దాన దీన నడుమ ఏదియుగాని దినములు
 కాలగర్భాన దాగున్నవి స్వామీ
 మనువు బంధ మాధుర్యమును చవి చూచినాను
 జీవన్మరణ సంధిలో మరోప్రాణికి జన్మనిచ్చే
 అపూర్వ అనుభూతిని పదిలపరచుకుంటి
 మధురస్మృతుల వెనుక కాలనాగులు పొంచియుండి

జుసకొట్టి బెదిరించినవి స్వామి నన్ను

పాపం.పుణ్యం మూటలు గట్టి

బ్రతుకు బండిలో వుంచినాను

అంతకంతకు భారమధికమగుచుండె

దింపుకోవయ్య నీ సామాను నీవు

చూచుకోవయ్య సరిగానున్నదో లేదో

మరచితప్పుల నేదైన వదలి వచ్చితినుో

నాదిగాని దేదైన వెంట తెచ్చితినుో

లెక్క చూచి నన్ను విముక్తను చేయుమయ్య

36. రణరంగము

బ్రతుకుపోరులో అలసినానయ్య
 వడలంత గాయాలు వ్రణములాయె
 గుండె నిండా కత్తి పోట్లాయె దేవ
 ఏ భాగమని తీతు? ఏది విడతు?
 కమిలిన మాంసపు ముద్దాయె దేహము
 కొనవూపిరితో నిను జూచు కోర్కెతో
 రణరంగమున పడియుంటి స్వామి
 కనిపింతునో లేదో నీకు నేను
 నీవిచ్చిన సుందర తనువు శిథిలమాయె
 వినిపించునో లేదో నీకు నా పిలుపు
 హీన స్వరములో నాది నాకె వినరాదాయె
 సకల ఆయుధములు చేతికిచ్చి
 యుద్ధమునకు నను సన్నద్ధను జేసి
 దీవించి పంపినది నీవేగదా?
 నీ పంపున నేగిన నేను ఆఁ రకాలములో
 మోరపరాజయము పాలయితిని
 పరాజయమన్న నాది కాదు-అదినీదేలే
 ఆ వార్త నీ చెవిని పడవేసి పోదమని
 ప్రాణాలు చిక్కబట్టుకు పడియుంటినిట్లు
 ఎచటెచట పెత్తనాలు వెలిగించు చుంటివో
 ఇటురమ్ము ఒకసారి వినిపోదుగాని
 పోరు విషయములు నా నోటి మీదుగ
 పొంగి పోదువో మరి కృంగిపోదువో
 ఆనక నీ యిచ్చ వచ్చినటుల వూరేగుమయ్య

37. కృతజ్ఞతలు

షహోత్రక్రృష్టమైన మానవ జన్మను
 పరమ దయతో ప్రసాదించినావు
 అంతో. యంతో విద్యాగంధము
 వంటబట్టగ జేసినావు
 కద్దో గొప్పో బుద్ధికుశలత లిచ్చినావు
 ఒడిదుడికులు లేక బ్రతుకుబండిని
 పయనించగ వలయు కలిమిని
 దయజేసి బ్రోచినావు దీనావనా
 గుండెనిండ నీ తలపులే నింపి
 నిన్ను నిన్నుగ గురైరుగ జేసినావు
 కమ్మని కంఠమును దయ చేసినావు
 నీ గుణ కిర్తనమును చేయ శక్తినిచ్చావు
 శ్రీ జన్మ సార్థకత జెందు మాతృత్వవరమే
 కరుణతో నా కనుగ్రహించినావు
 ఇన్ని రుచులు మేళవించిన రాగరసామృతముతో
 నా జీవన పాత్రను నింపి యిచ్చావు
 ఎందుకివే నా శతకోటి కృతజ్ఞతలు
 నీవిచ్చినది నిండు మనసుతో స్వీకరించి
 అదే నా భాగ్యమని తలచుకొనుచు
 నీ వీయలేనిది - ఎందుకియలేదని
 నిన్ను నిలదీసి ప్రశ్నించకుండ
 నీకు ప్రీతికరముగ యీ జీవయాత్రను
 సాగింపగ శక్తి నిమ్ము సర్వేశ్వరా

38. గంధపు చెక్క

గంధపు చెక్క యీ కాయము
అణువణువు జీవితసానపై
అరగదీసి నీకు మైపూత పూ నెదను
అందుకో రావయ్య నా చందన సేవలు

39. అభిషేకము

నా జీవన పాత్రనిండా
ఆయువనే జలమున్నది
కణములే జలబిందువులై
నీ పదముల నభిషేకించనీ
హృదయమే నర్తకియై
పరవశముతో నర్తించనీ

బ్రతుకు బాటను పయనించగ
 విసువు జెందేవ బాటసారి
 నీ మార్గమంత నిబిడాందకారముతో
 నిండెనని నిరాశ చెందుచుంటివ
 జీవన పథమంత కంటకావృతమని
 కలవరపడుచుంటివా?
 ఎటు చూచిన నిరాశ పలుకరించ
 బ్రతుకుపై రోసితివా బాటసారి
 అటు చూడుమ - ఆకశము నొకపరి
 సింగి యంత నీలమని నీవను కొనుచుంటివి
 చూడుమందు చక్కని చుక్కలు లేవా?
 నిరాశ చీకటులు నీ మది నింగి నిండినను
 అచ్చటచ్చట ఆశాతాడకలు లేవా?
 ఏలనోయి యీ నిరాశ నిస్సృహలు
 పున్నమి జాబిల్లినే నీవు కోరిన
 అమవశనిశి నిరాశ ఎదురొనగాదా?
 మానసాకాశాన పేరాశ జాబిల్లియున్న
 నిరాశ అమవశ దాని వెన్నంటియుండు
 చిన్ని చిన్ని ఆశా తారకలుండిన
 నిరాశయనునది నీకెపుడుండదు
 వృద్ధిక్షయములు లేక ఎల్లవేళలను
 ఒక్కరీతిగ వెలుగుతారకలెపుడు
 చుక్కలే లేకున్న నింగికి చక్కదన మెక్కడిది?
 ఆశలే లేకున్న మనుగడ కందమెక్కడిది?
 ఆశ నిరాశలు పడుగు పేకలుగ
 నేయబడినదీ జీవన వస్త్రము

చిత్తమును వనమున
 క్షణమునకు వేయి విరులు
 విరియుచున్నవి రాలుచున్నవి
 నిర్గంధ సుమాలెన్నో
 గుడ్డి పూలు మరెన్నో
 భక్తి పరిమళమునకు నోచనివి
 నేల రాలి దూళి కలియుచున్నవి
 నీపై భక్తి ప్రేమల సౌరభముతో
 అణువణువు నీపై అంకిత బావంతో
 విరియు సుమముకై నేను వేచియుంటి
 పిచ్చిపూలతో పూజించుటెట్లు?
 గుడ్డిపూలతో నినుకొలుచుటెట్లు?
 వలదన్న కొలదీ విరులు పుష్పించు
 వలసినది రాదు ఎంత వేచినా గూడ
 జరా మృత్యువులు నన్ను కబళింపగమున్నే
 నిన్ను సేవింపగలనో లేనో చెప్పవా తండ్రి

ఆశ నిరాశల వూచులలో
 నా జీవిత శిశువును పరుండ బెట్టి
 ఊచి ఊచి నేనలసి నానయ్య
 ఎంత సేపు వూచినా ఏడ్చు తప్ప
 మనసు పులకించు నవ్వు అసలు లేదు
 ఎప్పుడు నవ్వునో యటంచు ఎదురు చూడ
 నవ్వునైన నవ్వక నిదురించె నా బాల

43. నేను ఎరుగను

జపమెరుగను - తపమెరుగను
 వేదమెరుగను - దాన మెరుగను
 శాస్త్ర మెరుగను - సత్సాంగత్య మెరుగను
 జన్మ మెరుగను - దర్శ మెరుగను
 వ్రత మెరుగను - పుపవాస మెరుగను
 నాలోని వెలుగు - వెలుగులకు వెలుగు
 నాకర దీపమై నిలిచిన చాలు
 తిరోగమనము లేక పురోగమింతును నేను

నా జీవన శీత్రము సాగు జేసి
 జన్మ కర్మల విత్తులు నాటినావు
 మొలకలై మహావృక్షములై
 ఫలము లిచ్చు సమయమానర్హమాయె
 మదురఫలములే కనిపించునని
 పుట్టేదాశతో నే నెదురుచూడ
 కదిక చేదు ఫలములే కనిపించెనాకు
 భక్తి శ్రద్ధలతో సాగుచేసి
 సద్భావ బీజాలు చల్లి నేను
 నీ దయా వర్షములో మంచి
 మొక్కల రూపొందగ జేసి
 దివ్య సుగంధ సుమముల పొందగ
 అద్భుతమైన అమృత ఫలములు పొందగ
 మననెంతో పువ్విళ్ళూరు చుండె
 రక్కసి పొదలు లెక్కకు మించి ఎదిగె
 కలుపు మొక్కలసంఖ్యాకములాయె
 ఎంత తీసినా యింకింత ఏవుగా పెరుగు
 విషపు మొక్కలు విరివిగా పెరుగుచుండె
 వీని నాశము చేయ నాతరము గాదు
 నీవు తోడై నీడై నిలువరావయ్య

మనసు పాదాన భక్తి బీజము
 నాటుకొనె ఏనాడో నాటో
 కాలమనే నీరు పోసి కలుపు కీసి
 ప్రాణపదముగ నేను పెంచుకొంటి
 మొలకెత్తె చివురు తొడిగి ఆకు వేసె
 దిన దిన ప్రవృద్ధమగుచుండినది
 మాటి మాటికి నాటు భావాల మేకలు
 దాని మేయబోవ యత్నించుచుండె
 ఏమరుపాటున నున్న సమయాన
 ఆకులన్ని మేసి నాశము చేసిపోయె
 నీ మీది విశ్వసమనే కంచె వేసి
 మరల నే పెంచసాగితిని
 దిన గండం షణ గండాలు గడిచె
 బాల్యశైశవ దశలు కూడ గడిచె
 మొగ్గ తొడిగె నొకనాడు
 హృదయ సుమమై పరిమళించె
 దాని సొగసు నా జీవితకాలమంత
 వాడక నలగక నన్నలరించునటుల
 వరమీయుమయ్య దేవ దేవ

క్షణమొక యుగముగ
 నా జీవితకాలమంత నీ వాకిట నిలిచి
 జీవన భిక్షా పాత్ర చేత నిడుకొని
 నీ దయా భిక్షకై అర్రులు చాచితి
 నిలిచి నిలిచి నా కాళ్ళు లాగుచుండె
 పిలిచి పిలిచి నాలిక పిడచ కట్టె
 పిచ్చి దాని నంచు పరిహసించుచుంటిరి
 అభ్యంతరమందిరంలో ఆనందములో
 ఓలలాడుచుంటివో - మరేటి చేయుచుంటివో
 తలుపు ఒకింత తెరచుకొనునేమోయని
 గంపెడాశతో దృష్టినంతా ఆ దిక్కునే నిలిపితి
 దొంగచాటుగనైన నీ మోము దర్శించగా గోరి
 తలుపు కన్నములో కనులించి చూచిన
 నీ జాడలేదు నీ కసలు జాలిలేదు
 ఉన్నది - ఉండుమని అననైన అనవు
 లేదు పొమ్మను మాటైన లేదు
 ఎంత సిరిగలవాడవైన యింత నీటు
 తగదుగాక తగదు తండ్రి నీకు
 తిన తిండిలేక ద్రాగ నీరులేక
 శోషతో సొమ్మసిల్లి పోయిననాడు
 ఎవ్వరి అభాగిని యంచు ఆదారిని వచ్చిన నిన్ను
 అపస్మారక స్థితిలో చూచుటెట్లు?
 నీ తోడ నాగాధ చెప్పుకొనుటెట్లు?
 చీ పొమ్మని కసిరి కొట్టినా సరే
 కుక్కలా నీ వాకిలి విడువను నేను

47. సర్వము నీవే

విత్తు నీవు - వేరు నీవు
తరువు నీవు - శాఖ నీవు
పత్రము నీవు - పత్రహరితము నీవు
చేవ నీవు - చివురు నీవు
పువ్వు నీవు - మొగ్గనీవు - కాయ నీవు
పండు నీవు - మాదుర్యము నీవు
ఆరగించు ఆ సామివి నీవు

48. జీవన సుమము

నీ పాద పూజకై కొని తెచ్చుచుంటి
నా జీవన సుమాన్ని నిర్మల భక్తితో
నీ ఆలయ మెంతో దవ్వననుండె
ఎచట వేళమించి గుడి తలుపు మూయుదురోనుని
వేయి తీరుల శంక లుదయించుచుండె
మార్గమెంతో కంటకావృతమాయె
ఆంధకారము చుట్టు క్రమ్ముకొనుచుండె
ఒక వైపు పెనుగాలి నిలువనీయక యుండె
అయ్యో - ఏమి చేతును నేను తండ్రి యిపుడు
ఇది నేలరాలి దూళి కలువక ముందే
నీ పదము చేరునో లేదో తెలియదయ్యె

మానస సరసిలో ప్రేమ కమలము
 వేయి రేకులతో విరిసి మురిపించె
 దేవలోకపు - దివ్య పారిజాతాల
 పరిమళములే - వెదజల్లిపోయె
 దెందమంత - అలౌకికానందముతో నిండె
 స్వర్గ సౌఖ్యము దయతో - చవి చూపించి
 దన్యచరితను నన్ను గావించితివి తండ్రి
 కాని ప్రభూ - యింతలోనె ఏమైనదో ఏమో
 గడువు పూర్తిగ తీరక మునుపే
 దుడుకు చేతితో - విధినా కమలము
 రెక్కలన్ని ఒక్కటొక్కటిగా విప్పదీసి
 కసి దీర నలిపి - కాలరాచె
 జీవితమండు పెండలో బడి ఎండి
 మసియై నుసియై రాలిపోయె
 సరసునంత క్రిమి కీటకాదులు
 చోటు చేసుకొని - విశ్రమించె
 కప్పల బెక బెకలు - కర్ణకతోరమై పోయె
 కీచురాళ్ళ రొదలు అధికమాయె
 సరసంత దుర్గంధ భూయిష్టమయి పోయె
 ఏదీ - మరి యొకసారి చిందించుమ నీ కృప
 సరస్సు పూర్వపు శోభతో అలరునట్లు
 దీవింప రావయ్య - దేవ దేవ

50. గురువు

గురువు సీవై - అంతేవాసిని నేనై
తరించగ మనసాయె స్వామి నాకు
కాదనకుమయ్య నా తండ్రి సీవు
మనమెంతో చీకటి గుయ్యారముగ నుండె
జ్ఞాన దీపము వెలిగింప రార నీవు

51. అద్దె యిల్లు

అద్దె యిల్లు యీ దేహము
ఎన్నాళ్ళున్నా - ఎప్పటికీ సొంతము గాదు
ఎప్పుడో ఒకప్పుడు - విడిచిపోవలసి వచ్చు
ఉన్నంతకాలము - దాని యోగ క్షేమాలు
ఏమరక చేసిన - అదే చెల్లించాల్సిన కిరాయి
మితాహారము - మిత నిద్ర
మిత జాగరణము - మిత ప్రవర్తనము
జాగ్రతులై పాటిస్తే - దేహము నీకెప్పుడు
ఏ విధమయిన - కష్టము కలిగించదు
శరీర మాద్యం - ఖలు దర్మ సాధనమని
భవసాగరము దాట - దేహమనే పడవను
భద్రముగ చూచుకోవాలి తండ్రి

తామన రాజన గుణములకు
 బానిసనై మనెడి నేను
 బరుల తామసులనుట ఒప్పునా?
 మదగజము - నా మతి
 బుద్ధి మావటిని క్రిందికి త్రోసి
 స్వైర విహారము చేస్తుంటే
 సిగ్గుతో నేను - చితికిపోతున్నాను
 జీవన వైకుంఠ పాళితో
 మూడడుగులు - పైకి
 ఆరడుగులు - క్రిందికయిన
 ఏ రీతి నిన్ను జేరుకొందు
 జన్మ జన్మల పాపపంకిలము
 నా మనసు వస్త్రమునకు పట్టి యుండె
 ఏ రీతి వాని దవళ వస్త్రము జేయ
 ఇంచుకైన నాకు ఎరుక లేకున్నది.

నిన్ను సేవింప నుదర సుమాల
 చతురతతో సృష్టించుకొన్నావు
 మాలలల్లగ కరములే దయ జేసినావు
 సంకీర్తనలు పాడ గళము నిచ్చావు
 ప్రదక్షిణలు నలుప - పదములిచ్చావు
 నీ దివ్య నామము స్మరించగ
 మనసును బహూకరించావు
 శ్రవణ పేయముగా నీ కథలు
 చెవులొగ్గి వినుటకు శ్రవణేంద్రియాలు
 స్వామి - దయ జేసినావు
 ఇన్ని తీరుల నిన్ను సేవింప నాకు
 సంకల్పము నీవే దయ జేసినావు
 నవ ద్వార పురములోని యివి -
 దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు
 నీ భృత్యులై నీ సేవకై నిలిచియున్నాయి.

తను మన జీవనమ్ములు
స్మృతి విస్మృతి జ్ఞానమ్ములు
అణువణువు జామూను పిండిగాగ
జీవితం అనే నేతిలో వేయించి
భక్తి విశ్వసముల రసములో ముంచి
నీకు జామూనులుగ సర్పింతునయ్య

55. రచయిత

నా కథనతి చతురముగ
రచించుచున్నావు - మేటి రచయితవై
నవరసాలు రంగరించి - రసవత్తరంగా
నడిపించుచుంటివిది - గడుసరి రచయితా
పలు పాత్రల ప్రవేశ నిష్క్రమణలు చేయించి
పలు సంఘటనలు - చతురతతో చొప్పించి
జయాప జయములు - మానావమానాలు
ఎన్నెన్నో మలుపులు త్రిప్పి త్రిప్పి
చివరకేమి చేయనుంటివి ప్రభూ
మోదాంతమో - ఇది భేదాంతమో
ఈ కథ - జీవిత కథ కే రీతి
ముగింపు - యివ్వగా నుంటివో
వివరముగ ఒకపరి విడమరచి చెప్పరా

ఇది నా నివేదన - ఆత్మనివేదన
 తగిన శ్రమయము గాదని - తొందరపడుచుంటినని
 మందలించు బుద్ధి - మాట వినక
 నా స్వామి నీకు నాకు నడుమ
 ఈ "బుద్ధి" ఎందుకు చెప్పమ? దాని
 మందలింపుల కాతరు చేయ కతమేల నాకు:
 నీవైన నిజము చెప్పరావయ్య స్వామి
 తప్పటడుగులు వేయు పసిపాపను నేను
 నేవలో - తలపులో - ధ్యానములో
 నినుకొలుచుటలో - నిముసమయినాగాని
 నిలుకడలేని దాననని తెలుసు
 నా "మది" ని నెలకొన్న స్వామి
 నేనేమిటో నీకు తెలియకుండుటెట్లు?
 నా బుద్ధి - మతి - ఇంద్రియాలు - అవి
 చేయు తప్పిదాలు - అవకతవకలు
 అన్నీ నీకవగతములే కదా తండ్రి
 నీ కన్న బిడ్డను - కన్న తండ్రి నీ కడ
 ఏదైనా దాచగలిగేనా?
 "అది" "యిది" యని వివరించనేల:
 నీ కృపకై పరితపిల్లు నాకు
 ఈ భేషజాలను లెక్కింపనేమి పని
 ఆగ్రహించినా - ఆదరించినా
 అక్కున జేర్చుకున్నా - అభయమిచ్చినా
 అంతా నీ చిత్తము ఆ పై నాభాగ్యము
 మనిద్దరి నడుమ ఏదైనా ఎప్పుడైనా వుంటే
 అది ఆత్మ నివేదన ఎందుకవుతుందో:

మతి లేక దృతి కోల్పోతే దృతి నియ్యి
 సంక్లిష్ట సమయాన కర్తవ్య విమూఢనయితే
 చెలివై నెచ్చెలివై వెన్ను తట్టి ముందుకు నడుపు
 చలితో వెచ్చటి కంబళివై - గ్రీష్మంలో వటవృక్షమై
 వర్షంలో ఆతపత్రమై వెలుగొందు
 నా నీడగ నీ వుండి నన్ను నడిపించు
 నీ చేయి పట్టుకుని నిశ్చింతగ నేను
 దిగంతాలకైన నడవడానికి వెనుదీయను

60. మూల్యం

గాఙ్గముక్కను వజ్రమని భ్రమయు మనము
 కాకిని కోయిలగ వెలకట్టి చూడు
 మనసు మర్కటము బుద్ధి మాట వినక
 పెడదారి పట్టిన ఫలమూరికే పోవునా?
 పొగిలి పొగిలి కుములు మనసు
 మనుగడను మూల్యముగ చెల్లించుట దక్క
 అన్యంబుగలదె స్వామి అరసిచూడ

ఘన విజయము సాధించగ నేను
 సలుపుచుంటి బ్రతుకు పోరాటము
 ఒక పరినా శక్తి ఉడిగిపోవు
 ఓటమి కలిగేనను భీతి కలుగు
 మరొక్కపరి నాదె పై చేయిగ యుండె
 గెలుపు తప్పక కలుగునంచు ఆశ కలుగు
 ఈ రీతి ఆశ నిరాశల డోల నూగుచు
 కాలమనే గాలములో చిక్కుపడితి
 నానాటికి బ్రతుకు బండ భారము
 మ్రోయలేనంతగ నన్ను క్రుంగదీయుచుండె
 నీపై అచంచల భక్తి విశ్వసములు
 వేయి ఏనుల బలము నిచ్చునాకు
 ఆ బలముతోనే అవలీలగ నేను
 గిరిధరుని తీరున ఆ బండ మ్రోయుదు నేను

62. జపమాల

పలు జీవన జపమాలలు త్రిప్పు పూజారీ
 ఆయువు పూసల సంఖ్యనమము చేయక
 అవిరామంగ వాటిని తిప్పుచుందువా?
 ఎన్నటికిది అంతమగును?
 క్రొత్త జపములెప్పుడు మొదలిడుదువయ్య
 లేకుంటే నీకెటుల ప్రొద్దుపోవు?

63. పాకుడు రాళ్ళు

పలుబఁదాల పాకుడు రాళ్ళ కూపాన
కుతుక బంటి లోతున కూరుకొనిపోతి
అపుడో, యిపుడో ఎపుడో ఒకపుడు
నీ తలపు నాలో తటిల్లతవలె మెరయు
శక్తి నంత కూడగట్టుకొని కూపమునుండి
లైటపడగ బహుధా యత్నించుచుంటి
అతికష్టముతో ఒక్క మెట్టెక్కిన
పట్టుజారి మరల పడుచుంటి కూపాన
నీ చరణ పద్మాలనే రీతి చేరుకొందు?
అందీయరావా నీ అభయ హస్తము నాకు
ఆదుకోరాదా - ఆనందదాయకా?

64. దొర

నిశావళ నిన్ను వేడినగూప
పరమీయ వెనుకాడు చుంటివా?
ఎంత వేడిని గూడ సుంతైన దయలేని నిన్ను
దయానిధివని యన్నవారెవరు?
నిర్మల భక్తితో నివాళు లర్పించిన
పరాకు చిత్తగించు నిన్ను
భక్త పరాధీనుడని యన్న వారెవరు?
నేతి భీరకాయను పోలు
బూటకపు బిరుదులు ఏలయ్య నీకు?
హృదయమే లే దొరవు - వేరు వినతు లేల

మాయ మట్టిని ఎంత పోగేసినావో
 లక్షల కొద్దీ బొమ్మలను అక్షయంగా
 నీవు చేస్తూనే వున్నావు
 పలురంగులు - పలుతీరులు
 పలు అకారాలు - పలు పరిమాణాలు
 పలుసాత్ర పోషణల కుద్దేసింపబడినవి
 పివిధ పాత్రల ప్రవేశ నిష్క్రమణలను
 నియంత్రించు జగన్నియామాకా
 నీ వాడమంటే అడునవి - అగమంటే అగు
 వాని అనుపానాలు నీ చేత జిక్కియుండె
 ఆడి ఆడి ఆలసిపోయి - ఒక్కసారిగ ఆట ఎత్తేసి
 యోగ నిద్రలో నీవు మునిగిపోతావు

పాపపుణ్యాల లెక్కలను నీవు
 పదిలముగ బద్దపరచుచుంటివి
 అర్థితో నిను వేడిన వారి వినతి
 లెక్కసరి జూచిగాని అలిచవా స్వామి?
 లెక్కలు తేలేదాకా అర్తుడా తీరు
 అలమటించక తప్పనే తప్పడా తండ్రి
 కృపను కొంచెము ముదరా యివ్వరాదా

విశ్వ కుటుంబమునకు నీవు నిభుడవయ్య
 సర్వప్రాణి కోట్లు నీ సంతానమయ్య
 ఇందరి అలనా పాలనా చూచుటన్న
 సామాన్యమా చెపుమ సర్వేశ్వరా
 నీ యానతి తలదాల్చి ఆత్మార్పణము చేసిన వారలు
 నీ కార్య నిర్వహణ కుపకరణము లౌతారు
 నీ మాయలో బడి మనుగడ సాగించువారు
 నీకు ఆటబొమ్మలుగ మారుతారు
 నిన్ను కాదన్న మూఢాత్ములందరు
 పక్కలో బల్లెమై వేధించుతారు
 అట్టి వారికై నీవు అవతార మెత్తి
 దుష్ట శిక్షణ - శిష్ట రక్షణ చేసి
 ధర్మ రక్షణకై నడుము కట్టుతావు
 ఇన్నిన్ని కార్యాలు ఏమరత చేయుచు
 మనసు హాజరు పట్టికలో నీవెపుడు
 మౌనముగ హాజరు పలుకుచుందువు తండ్రి

నీవు మెచ్చిన కృత్య మొక్కటైన
 ఉన్నదో లేదో నా నిండు జీవితాన
 పుచ్చు విత్తనము నాటి ఫలము కై చూచిన
 అవివేకిననుచు అపహాస్యము చేయకు
 తోచినంతలో నిను తెలుసుకొనగ
 చిరుయత్నము నేను చేసినానయ్య
 చేతనైన తీరులో నేవించితి నయ్య
 కాలచక్రం ముందుకు కదిలిపోతున్నది
 జీవన సంధ్యా సమయ మాసన్నమాయె
 కాలము చెల్లెనని చ్చడి చప్పుడు గాక
 కాలుడేతెంచిన నేనేమి చేతు?
 దారిబత్త మునకైన ఒకింత
 పున్నెపు చలిది మూటను సమకూర్చుకోనీ
 అంతవరకైన నాపై కృప జూచి అదుకో
 అపైన నిన్నేమి అడుగబోనయ్య

నీ సరియైన చిరునామా నరయ లేక
 పలు చిక్కుల పాలగుడుంటి నేను
 బ్రతుకంత అస్త్రావిస్తము చేసికొంటి
 నేద దీరు మార్గమే కానరాదు
 నీ కృపను బొందు తీరు తెలియక
 నికృష్టమయ జీవితము గడిపితి
 నిన్ను గానక నీ కృపకు నోచుకొనక
 పాపకూపమున బడి మ్రగ్గుచుంటి
 నిత్యానిత్య జ్ఞాన హీనయై
 అలమటించుచుంటి నిన్ను వేడుచుంటి
 అందుకో నాచేయి ఆశితవత్సలా
 క్షణమైన నాచేయి విడువకుమయ్య
 ఆనంద దామము నన్ను చేర్చుమయ్య

70. అంతరంగము

అర్థము గాకున్నదీ అంతరంగము.

మాట వినని పసిపాపలా నన్ను

వేధించి విసిగించి ఆడించుచున్నది.

ఒక్కక్షణం ఆనందంతో పరవశించు

మరుక్షణం దుఃఖాగ్ని కేలలలో బడి మాడుచుండు

నూటికొక్కనాడు నాకానందము.

చాలునని ఆదేశించినావు.

ఏటి కొక్కసారి వసంతం చాలని.

తిరుగులేని అనతిచ్చావు తండ్రి

ఆచరణ యందది అసాద్యమై

తిరగబడుచున్నదీ అంతరంగం

దీని వాతబడి నా బ్రతుకు

ఎందుకూ కొరగాకుండా పోతున్నది

దీని ఆట కట్టించు మంత్రదండము

దయతో నొసగుమయ్య దీనావనా.

మనసు మందిరంలోకి-చొరనీయుము సంస్కారపు కిరణాలు
 సహృదయత గాలి బాగా వీచని
 దయ, జాలి క్షమాసహనాలనే ఎన్నో
 అసనాలను ఎప్పుడూ సిద్ధంగా వేసివుంచు
 నీ మననే నాకు ఆరామమందిరం మౌతుంది
 అచీర కాలంలో అవుతారందరూ-నీకాపులు
 హితుల మిత్రుల కెప్పుడూ కొరవే వుండదు
 కాకుంటే నీకది తీరని శాపం
 కుసంస్కారపు గబ్బిలాలు వేళ్ళాడుతూ
 మాత్సర్యపు కీచరాళ్ళు రొద చేస్తుంటే
 ఆత్మ న్యూనతా దుర్వాసన వేస్తుంటే
 రారెవరూ నీదరి కేనాడూ
 అపుడు-నీ మనసులో నీవే
 అజన్మాంత ఖైదీవవుతావు

మనోదర్పణమును మలినము లేకుండ
 చేయగా నేను యత్నించు చుంటి
 కామ క్రోధ మదమాత్సర్యాల మచ్చలా
 దర్పణమును వదలనే వదలవాయె
 జన్మ జన్మల నుండి కొలువున్నపవి
 ఎంత శుద్ధము చేసినా పోయినట్లై పోయి
 మరల యదావిధిగా వచ్చుచున్నది
 ఏ రీతినాదర్పణము నిర్మలము చేతు
 ఏనాడు నిర్మల దర్పణములో
 స్వామి నీ రూపు దర్శించుకొందు

58. చీమలు

ఇదిగో - నీ పద పూజ చేయగ
 ఒక్కటొక్కటే సిద్ధము చేయుచుంటి
 చూప దీప ఫల పుష్పములను
 నీ పూజ కోసమే - కాని తెచ్చితినియ్య
 కుంకుమాక్షతలను - కూరిమితో కూర్చితి
 తీరా నే మొదలిడే తరుణాన
 నైవేద్య ఫలమునకు పట్టియున్నవి
 నా ఆరోచనా చీమలు స్వామి
 ఎటుల దాని నీకర్పింతు నీవె చెప్పు

బుద్ధి కమలము నీ తీరు సహస్ర దళముల

వికసింపజేసిన భానుదేవరు?

వివిధ సంకల్పములు నాలో ప్రభవింప జేసి

కలము నా చేత బట్టగ జేసిన దేవరు?

జడమయ దేహమున కొలువున్న స్వామి

చిన్మయ మూర్తి కివే

నా శతకోటి పంధనములు.

**BELLAMKONDA VENKATA
SUBRAMANYA SARMA.**

**BELLAMKONDA
SRINIVASASARMA**

**BELLAMKONDA
CHAKRADHAR KUMAR.**

SRI BELLAMKONDA RAMA RAYA KAVINDRA TRUST

Do.No.12-8-5/5 NARASARAOPET. REG NO : - 112/bk - g/09.

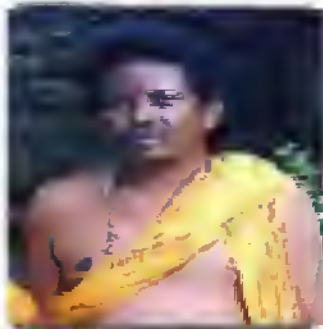
గిరివాడకులు :

ప్రొ. శ్రీ కావ్య ధర్మరాంతు శ్రీనివాసు బాలాచారి మూల

అన్నయ్యలు :

ప్రొ. శ్రీ దిల్లరాంతు దేవరెడ్డి సుబ్రహ్మణ్యశర్మ

ఉపాధ్యక్షులు :

ప్రొ. శ్రీ దిల్లరాంతు రామకృష్ణశర్మ

ప్రధాన కార్యదర్శి :

ప్రొ. శ్రీ దిల్లరాంతు వేదాంతశర్మ

విహాయ కార్యదర్శి :

ప్రొ. శ్రీ దిల్లరాంతు దేవరెడ్డి

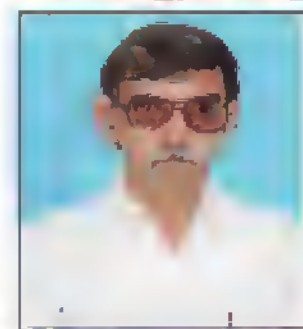
కోశాధికారులు :

ప్రొ. శ్రీ దిల్లరాంతు దేవరెడ్డి అర్జునరామకృష్ణశర్మ

కార్యదర్శిమంత్రి సభ్యులు :

ప్రొ. శ్రీ దిల్లరాంతు దేవరెడ్డి కృష్ణరామకృష్ణశర్మ

కార్యదర్శిమంత్రి సభ్యులు :

ప్రొ. శ్రీ దిల్లరాంతు దేవరెడ్డి

శ్రీమతి బెల్లంకొండ కామాక్షి - నెల్లూరులో 9.12.37 న
సార్థక నామధేయులు శ్రీ రామారావు - శ్రీమతి సీతమ్మ పుణ్య
'దంపతులకు జన్మించారు. నెల్లూరు వి.ఆర్. కాలేజి నుండి డిగ్రీ,
గవర్నమెంట్ ట్రైనింగ్ కాలేజి నుండి బి.ఇడి, ఉస్మానియా విశ్వ
విద్యాలయం నుండి ఎం.ఎ. పట్టాలు పొందారు. ప్రస్తుతం - దూద్
బౌలి కస్తూర్బా బాలికల పాఠశాలలో 25 ఏళ్ళుగా ఉపాధ్యాయ
వృత్తిలో ఉన్నారు. సుప్రసిద్ధ ఎక్కొండ్స్ ఆఫీసర్ శ్రీ బెల్లంకొండ
రఘురాం B.com; L.L.B. గారి ధర్మపత్ని. విద్యావినయ సంపన్ను
లైన వెంకట రమణ, శ్రీధర్ల మాతృమూర్తి అయిన కామాక్షి
సంగీత సాహిత్య ఆధ్యాత్మిక రంగాల్లో సాధిస్తున్న కృషికి ఈ
అంతర్యాగమే ఒక ప్రత్యక్ష నిదర్శనం. 1988 లో కంచి కామకోటి
పీఠం నిర్వహించిన వ్యాస రచన పోటీలో ఈమెకు నీల్వర్దాలర్
బహుమతిగా వచ్చిందంటే - ఆది ఆమె ఉదాత్త భావనా బలానికి
తార్కాణం !

“అంతర్యాగం” చదవండి !

ఆనందానుభూతిని పొందండి !!